

© BirdLife Norge

E-post: post@birdlife.no

Rapport til: BirdLife Norge

Publikasjonstype: Digitalt dokument (pdf)

Nøkkelord: populasjon, kartlegging

Anbefalt referanse: Olsen, K. & Olsen, T. 2024. Kartlegging og taksering av hekkefugler i Rundhaugmyran/Medtuva, Gamvik kommune juni 2024. BirdLife Norge-notat 2024-07. 15 s.

SAMMENDRAG

Kartleggingen ble utført 13. juni 2024 i et område vest for Mehamnelva, som ligger på Nordkinnhalvøya i Finnmark. Området som ble undersøkt er omkring 5,15 km² stort og ligger 90-200 moh. Kartleggingen ble gjort blant annet med tanke på planlagte vindkraftutbygginger i området.

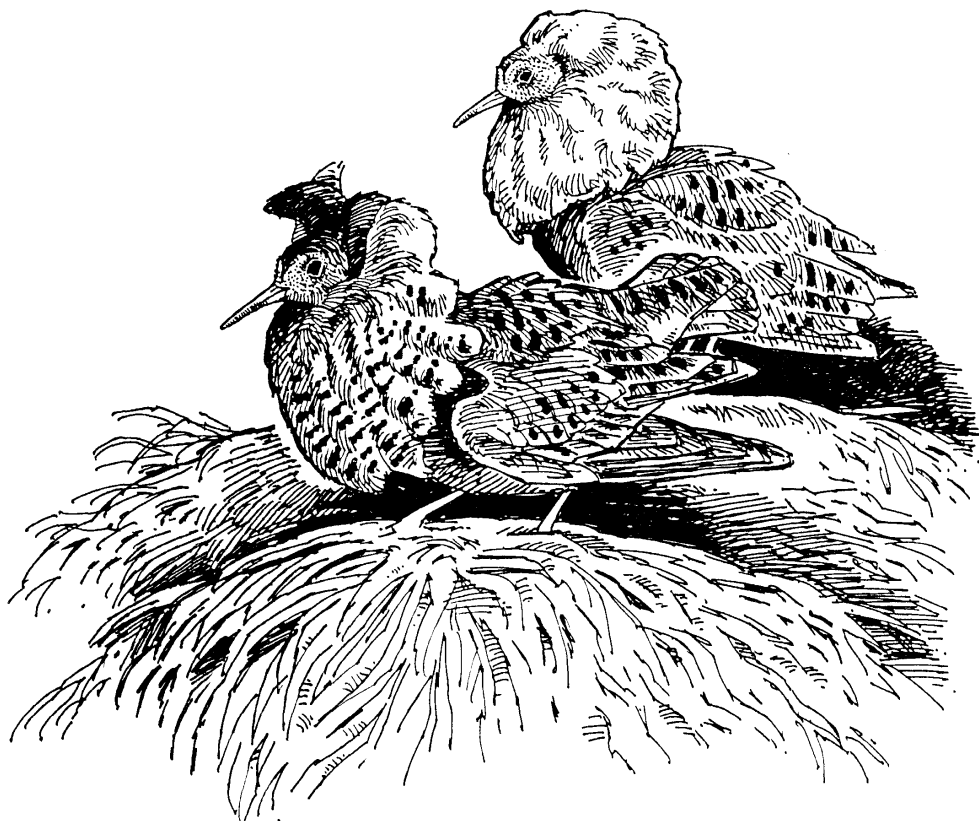
To personer deltok i kartleggingen, og gikk 11,8 km til fots, med observasjoner notert fortløpende. Metodikken som ble brukt var linjetaksering, og alle observerte fuglearter ble registrert med antall, kjønn/alder og aktivitet (hekkkode).

Resultatene er presentert i tabell 1, med detaljer om antall, rødlistestatus, og beregnet tetthet pr. km². 29 ulike arter ble registrert, og 27 av disse antas å hekke innenfor det undersøkte området. 11 av disse står på den norske rødlisten (2021). Notatet inneholder også korte kommentarer til hver enkelt arts forekomst.

Særlig Rundhaugmyran hadde stor tetthet av hekkende fugl. En koloni av fiskemåke (minst 60 par) og tyvjo (minst 18 par) dominerte i dette området med småtjern og myrer. Rundhaugmyran hadde også minst 23 par/lokaliteter med smålom, en av de tetteste konsentrasjonene av denne arten som er kjent fra Norge. Generelt var det gode tettheter av vadefugl i det undersøkte området, og fjellrype viste en spesielt høy tetthet med minst 7,4 territorier pr. km².

Kartleggingen kan ikke betegnes som fullstendig. Det er sannsynlig at det er flere arter som hekker i området, men som av forskjellige årsaker som ikke ble registrert denne gangen. En komplett kartlegging krever flere besøk gjennom hekketiden, gjerne til forskjellige tider på døgnet og i forskjellige værforhold. Arktiske fjellstrøk kjennetegnes gjerne også med store sesongvise variasjoner og nomadisk forekomst av mange arter, noe som gjør at kartlegging bør gjennomføres over flere sesonger for å få et komplett bilde av et områdes funksjon for fugl.

Dette notatet tjener likevel som et lite eksempel på hva som kan finnes av verdier i de mange store villmarksområdene i Finnmark som ikke tidligere er undersøkt med tanke på naturmangfold og fugl.

Illustrasjon: Trond Haugskott

INNHold

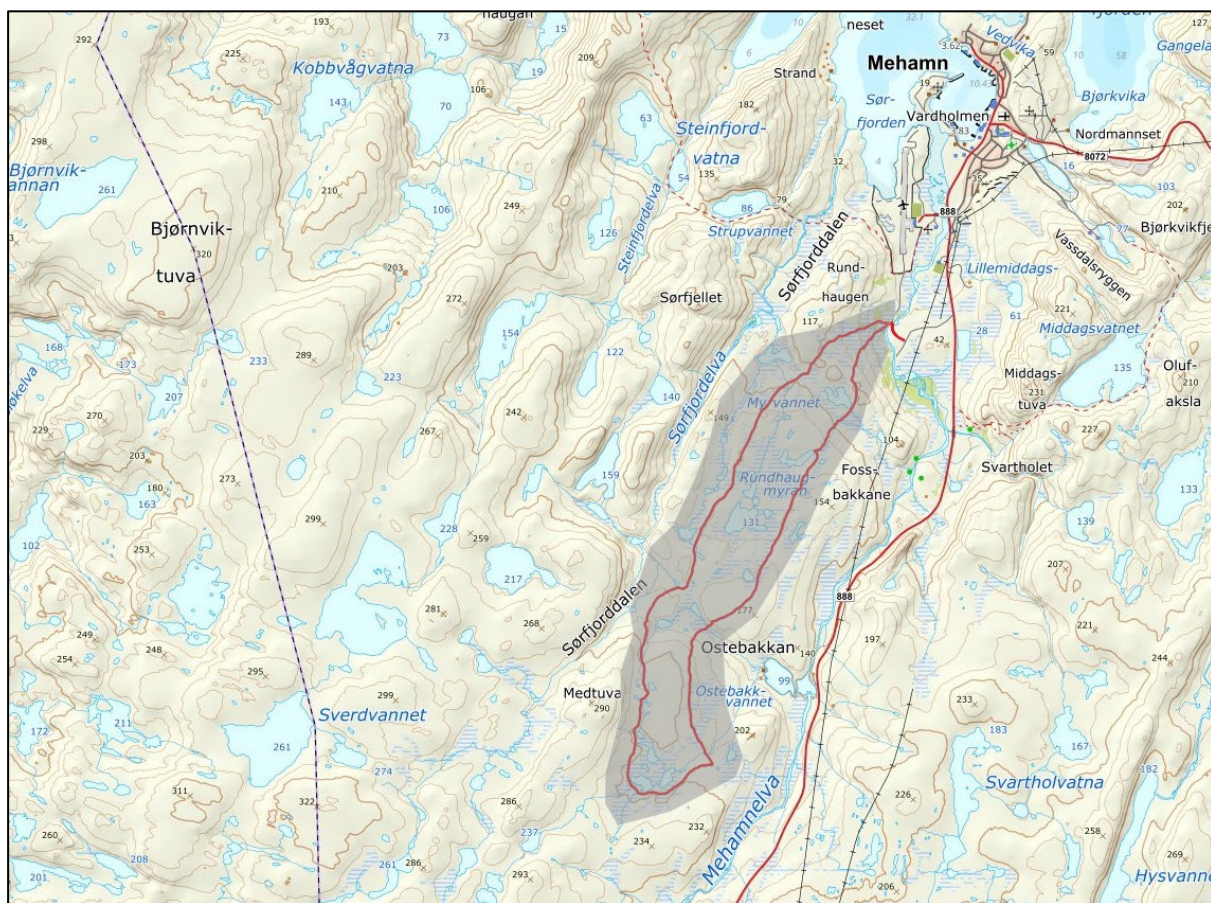
INNLEDNING	4
METODE	5
RESULTATER	8
REGISTRERTE HEKKEFUGLER	8
ARTSVISE KOMMENTARER.....	9
IKKE-HEKKENDE ARTER SOM BLE OBSERVERT I OMRÅDET.....	12
ARTER SOM KAN FORVENTES I OMRÅDET, MEN SOM IKKE BLE FUNNET VED DENNE KORTVARIGE KARTLEGGINGEN....	12
DISKUSJON	14
BETRAKTNINGER OM NÆRLIGGENDE FJELLOMRÅDER PÅ NORDVESTLIGE DEL AV NORDKINNHALVØYA.....	14
REFERANSER	15

INNLEDNING

Den 13. juni 2024 fra kl. 04:00 til kl. 09:00 ble det gjennomført kartlegging av hekkende fugl i et område vest for Mehamn. Området ligger 90-200 moh., men stigningen opp fra Mehamn elva 25 moh. er også tatt med i det undersøkte området. Totalt dekket vi et område på ca. 5,15 km², og metodikken kan best beskrives som linjetaksering. Området er lett kupert med enkelte større flate partier, en slags mellomting mellom det store flate Nordkinn-platået og det mer kupertene områdene som dominerer den vestlige delen av Nordkinn-halvøya. Området er stort sett vegetert (>90 %), men uten busker og trær (bortsett fra nedre del av stigningen opp fra Mehamn elva). Takseringen ble støttet med midler fra BirdLife Norge.

Området er særlig aktuelt da det planlegges flere vindkraft-utbygginger her:

- Nordkyn vindkraftverk (Statkraft)
- Bjørnviktuva vindkraftverk (Fortum Nordkraft Vind DA)
- Oksefjorden vindkraftverk (H2 Carrier)

Figur 1. Kartet viser beliggenheten til det takserte området, ruta som ble gått (rødt spor – 11,8 km), samt visuelt dekket område (grå skravering – 5,15km²)

METODE

Vær- og observasjonsforhold: Østlig flau/svak vind (1-3 m/s), 8 °C, god sikt, overskyet, oppholdsvær. Barmark med enkelte større snøfonner. Observasjonsforholdene var gode og uten varmeklimmer.

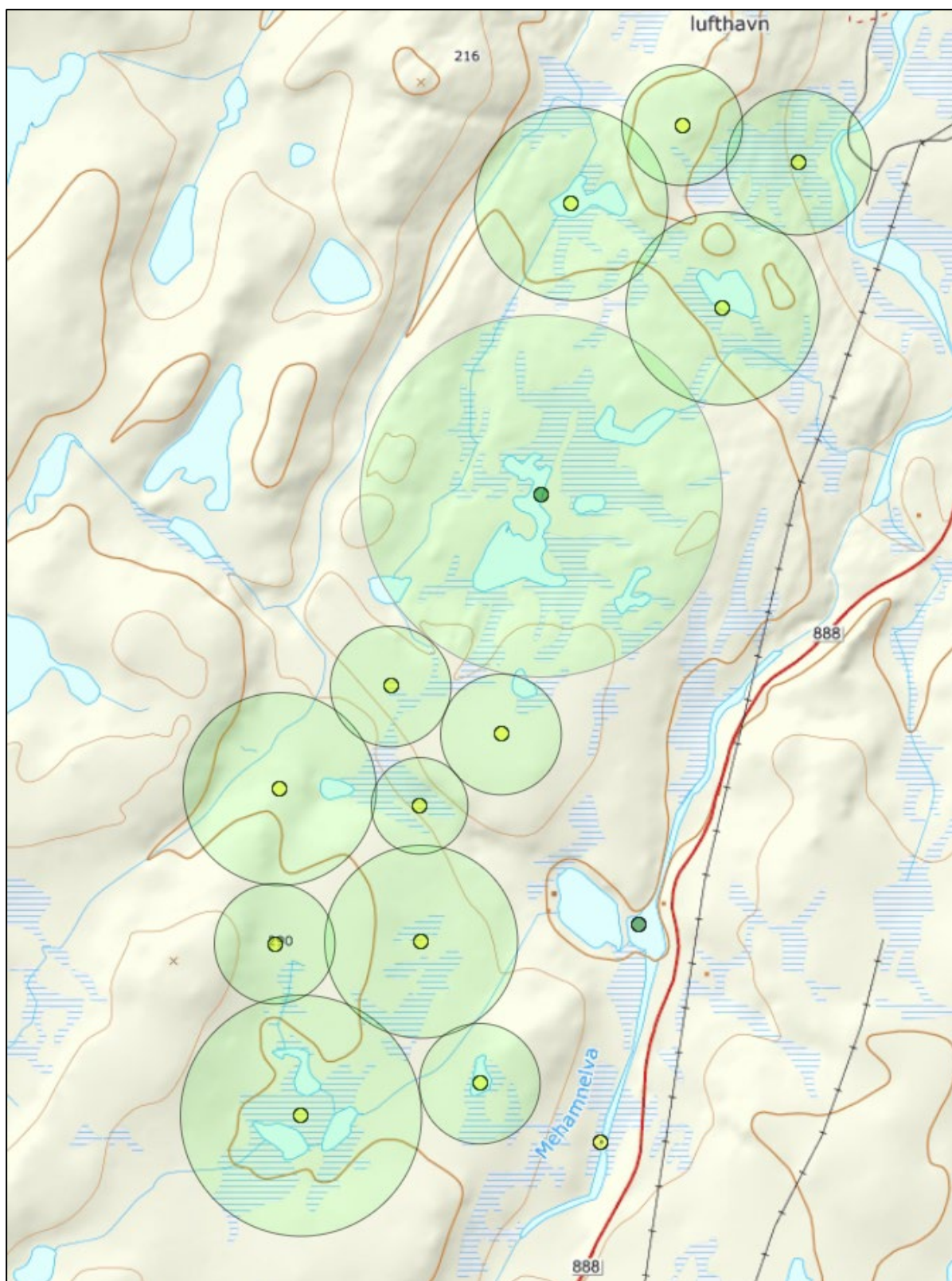
Tidspunkt, både tid på døgnet og på kalenderen, ble bedømt til å være gunstig med tanke på spillende vadefugl og ryper.

Det ble tilbakelagt 11,8 km til fots. To personer deltok i kartleggingen: Tor Olsen og Knut Olsen. Takseringen foregikk ved at vi gikk med noe avstand mellom oss (50-100 meter) og registrerte alt vi observerte av fugl. Alle observasjoner ble fortløpende notert med lokalitet, klokkeslett, antall, aktivitet, samt kjønn og alder så langt dette var mulig. Alle våre bevegelser ble logget med GPS sporlogg. Med jevne mellomrom møttes vi for å koordinere observasjoner (eventuelle dobbeltregistreringer) og samordne rutevalg. Større tjern, vann og myrer ble studert med kikkert fra utkikkspunkter på noe avstand. Metodikken er den samme som vi i flere år har brukt for å kartlegge en rekke områder i Finnmark og Nord-Troms, nesten 1000 km er taksert til fots på denne måten.

Det var jevnt over mye hekkefugl i området og særlig Rundhaugmyran utmerket seg med et yrende liv, selv i Finnmarks-målestokk. På grunn av stort antall rugende smålom, fiskemåker og tyvjo måtte vi holde en viss avstand til de sentrale delene av Rundhaugmyran, både av hensyn til fuglene og fordi gåing her ville ha skapt kaos og vanskeliggjort taksering og opptelling av fugl. Dette kan ha medført mindre antall registrerte spurvefugl og kanskje enkelte vadere, enn om vi hadde lagt ruta tvers gjennom de rikeste områdene.

Alle observasjonene er rapportert til Artsdatabankens rapporteringssystem:

www.artsobservasjoner.no

Figur 2. Lokaltetsinndeling som er brukt ved rapportering av observasjonene på www.artsobservasjoner.no.

Figur 3. Rundhaugmyran sett fra sør.

Figur 4. Rundhaugmyran sett fra nordvest.

RESULTATER

Registrerte hekkefugler

Art	Enhet	Rødlistestatus (2021)	Antall registrert	Område dekket [km ²]	Tetthet	Enhet tetthet
Sangsvane	Par / rugende	LC	2	5,15	0,4	par / km ²
Stjertand	Hanner	VU	4	5,15	0,8	par / km ²
Krikkand	Par / hanner	LC	2	5,15	0,4	par / km ²
Havelle	Par / hanner	NT	3	5,15	0,6	par / km ²
Siland	Par	LC	1	5,15	0,2	par / km ²
Lirype	Hanner	LC	3	5,15	0,6	par / km ²
Fjellrype	Hanner	LC	38	5,15	7,4	par / km ²
Heilo	Par / lokaliteter	NT	17	5,15	3,3	par / km ²
Sandlo	Par / lokaliteter	LC	1	5,15	0,2	par / km ²
Småspove	Par / lokaliteter	NT	5	5,15	1,0	par / km ²
Enkeltbekkasin	Spillende ind.	LC	6	5,15	1,2	par / km ²
Svømmesnipe	Individer	NT	20	5,15	3,9	ind / km ²
Rødstilk	Individer	NT	4	5,15	0,8	par / km ²
Grønnstilk	Territorier	LC	2	5,15	0,4	par / km ²
Steinvender	Par / lokaliteter	NT	3	5,15	0,6	par / km ²
Brushane	Hanner	VU	13	5,15	2,5	par / km ²
Myrsnipe	Individer	LC	16	2,36	6,8	ind / km ²
Fiskemåke	Par	VU	67	5,15	13,0	par / km ²
Tyvjo	Par	VU	21	5,15	4,1	par / km ²
Smålom	Par	LC	29	5,15	5,6	par / km ²
Storlom	Par	LC	3	5,15	0,6	par / km ²
Steinskvett	Par / lokaliteter	LC	7	1,18	5,9	par / km ²
Løvsanger	Syngende ind.	LC	2	1,18	1,7	par / km ²
Rødvingetrost	Syngende ind.	LC	5	1,18	4,2	par / km ²
Blåstrupe	Syngende ind.	LC	1	1,18	0,9	par / km ²
Heipiplerke	Par / lokaliteter	LC	13	1,18	11,0	par / km ²
Lappspurv	Territorier	EN	9-11	1,18	7,6 – 9,3	par / km ²

Tabell 1. Antall registrerte hekkefugler langs ruta som ble gått. Mulige dobbelt-registreringer av samme fugler er trukket ifra. Dette er dermed minimumsantall og en må regne med at et antall fugler ikke ble oppdaget fordi de holdt seg skjult og ikke gav lyd fra seg i løpet av den korte tiden vi brukte på å gjennomgå området. For tetthetsanslagene som er oppgitt i tabellen har vi forutsatt at for fuglearter som er knyttet til åpent vann, samt arter som eksponerer seg lett på grunn av spill, annen adferd eller størrelse og utseende så har vi dekket hele området som var visuelt synlig innenfor observerbar avstand. Altså i overkant av 5 km². For spurvefugler har vi anslått vi med den måten vi har gått på dekker en 100 meter bred stripe langs ruta vi har gått (ca. 1,2km²), mens vi for vadefugler som eksponerer seg i mindre grad (i dette tilfellet kun myrsnipe) har anslått at vi dekker en 200 meter bred stripe langs ruta (ca. 2,36 km²). Se ellers kommentarer til hver enkelt art under.

Artsvise kommentarer

Sangsvane: En fugl ruget i Myrvannet og et par oppholdt seg i et mindre tjern helt sør i området.

Stjertand: Minimum fire hanner i Rundhaugmyran. Det kan fort ha vært flere stjertender skjult i vegetasjonen rundt de små tjernene her. Dette er trolig hanner som har rugende hunner i nærheten.

Krikkand: Et par i ble registrert i Myrvannet og minimum en hann i Rundhaugmyran. Dette er minimumsantall, da krikkendene kan skjule seg godt i vegetasjonen langs vannkantene.

Havelle: En hann ble registrert i Rundhaugmyran, et par i et lite tjern sør for dette myrområdet, samt et par i et område med småtjern og myrer sørøst for Medtuva. Vi antar at den enslige hannen hadde rugende hunn i området.

Siland: Et par ble observert i myrområdet med flere små tjern sørøst for Medtuva.

Lirype: To spillende hanner i de lavest beliggende områdene fra Mehamnva opp til Myrvannet (92 moh.), samt en hann omkring 177 moh. høyde sør for Rundhaugmyran. I dette området ligger overlappingssonen mellom de to rypeartene så lavt som rundt 100 moh. og mesteparten av det undersøkte området er tilsynelatende for karrig for lirype.

Fjellrype: Svært tett bestand av fjellrype, minst 37 territorielle (spillende) stegger samt et territorielt par ble registrert. Predaterte eggeskall ble funnet i nærheten av nevnte par. Kun en observasjon av høne viser at en var godt inne i rugeperioden for fjellrype. En beregnet tetthet på minimum 7,4 par / km² er svært høyt sammenliknet med andre kjente estimer innenfor artens utbredelsesområde. (Nilsen m.fl. 2012)

Heilo: Heiloen var jevnt utbredt i mesteparten av det undersøkte området. Minst 17 par eller lokaliteter med spillende eller varslende fugl ble registrert. Arten eksponerer seg godt, så vi regner med at de fleste av fuglene innenfor hele området ble funnet. Dette tilsvarer en tetthet på 3,3 par /km², noe som er relativt høyt sammenliknet med tetthetsdata på 2-3 par/ km² fra alpine områder i Sverige. (Ottoson m.fl. 2012)

Sandlo: Kun en engstelig fugl ble observert, ved Myrvannet. Arten er en vanlig hekkefugl andre steder på Nordkinnhalvøya. Observasjonene kan tyde på at området ikke er optimalt for denne arten, som foretrekker større flate vidder og gjerne grusområder med mindre vegetasjon.

Småspove: Minst fem territorier med spillende og/eller varslende fugler ble registrert. Dette tilsvarer omkring et par per / km², noe som bra tetthet for denne arten. På Nordkinn er småspove knyttet til kystnære og lavereliggende heier under 200 moh., og den er derfor nesten fraværende på selve Nordkinn-plataet.

Enkeltbekkasin: Arten ser på Nordkinn ut til å være vanlig og jevnt utbredt i myrer på hele halvøya, både på vidda og i mer kupert terreng – fra kysten og opp til 400 moh. Seks spillende fugler ble registrert i løpet av de fem timene vi brukte på å taksere dette området.

Svømmesnipe: Minimum 20 individer ble registrert, fordelt på tre vann/myrområder. Rundhaugmyran var klart best med minst 15 individer, og det er mye mulig at flere fugler var skjult i de relativt store områdene med vegetasjon som omkranset flere av tjernene. Fordelingen mellom hanner og hunner ble ikke kvantifisert, men begge kjønn forekom. Det er vanskelig å si noe om hvor mange hanner som eventuelt lå på reir. Basert på dette anslår vi en hekkebestand i størrelsesorden 10-20 par, eller 1,9 – 3,9 par / km². Dette er svært høy tetthet sammenliknet med fjellområder nord i Sverige (0,4-0,8 par / km²- *Ottoson m.fl. 2012*), men etter vår erfaring ikke uvanlig i passende biotoper i Finnmark.

Rødstilk: Det ble funnet rødstilk på tre lokaliteter (totalt 5 individer) innenfor det undersøkte området. Det dreier seg trolig om 3-4 par. Rødstilken er i Finnmark knyttet til kysten, hvor den er en vanlig hekkefugl, mens hekketettheten avtar raskt kun få kilometer inn fra selve kystlinjen. På indre deler av f.eks. Nordkinnhalvøya og Varangerhalvøya er hekketettheten lav, og arten mangler nesten helt på indre deler av Finnmarksvidda og Laksefjordvidda.

Grønnstilk: Arten ble funnet på to lokaliteter, og et reir med fire egg ble funnet på den ene. Grønnstilken er utvilsomt en av de vanligste hekkende vadefuglene i Finnmark, fra kysten og langt inn på fjellet, og den er ikke spesielt kravstor med hensyn til habitat. Den foretrekker imidlertid primært myrer fra havnivå og opp til øverste del av vierbeltet. I alpine myrer på snaufjellet er tettheten relativt lav. Omkring 0,4 par / km² er derfor som forventet i det aktuelle området, som i hovedsak ligger over vierbeltet.

Steinvender: Tre territorier ble funnet innenfor undersøkt område, tilsvarende 0,6 par / km². Arten er vokal og oppsøkende i hekketiden og derfor som regel lett å oppdage når en kommer innenfor territoriet. I Finnmark har steinvenderen trolig den tetteste hekkebestanden på Varangerhalvøya og i området fra Nordkinn og inn til Laksefjordvidda.

Brushane: 13 hanner og 6 hunner ble registrert. Det var en typisk spillplass på Rundhaugmyran, men kun tre hanner var på denne da vi passerte lokaliteten. Antall brushaner var kanskje noe lavere enn forventet ut fra kvaliteten på området. Det kan imidlertid legges til at like før vi startet på denne takseringsrunden så telte vi opp hele 28 hanner og 6 hunner i fjæra i Mehamnsør, kun to-tre km nord for det undersøkte området. Det er ikke usannsynlig at flere av disse kan være fugler fra det aktuelle området som var på næringssøk i fjæra på det aktuelle tidspunktet. Brushanen er en vanlig hekkefugl på store deler av Nordkinn.

Myrsnipe: Minst 16 individer ble registrert, en blanding av spillende og engstelige fugler. Vi fant enkelte reir i andre områder, så det kan antas at i hvert fall en del lå på reir også i dette området, men det var neppe noen kull som hadde klekt enda. Midt i rugeperioden kan en gjerne anta at et individ tilsvarer et par. Myrsnipene er heller ikke like enkle å finne på avstand som mange av de andre vaderartene, de må ofte «trøs opp». Vi antar at vi med måten vi går på klarer å oppdage de

fleste myrsnipene i en bredde på 200 meter langs ruta vi går. Hekketettheten i området anslår vi med disse antakelsene til å ligge på mellom 3,4 og 6,8 par / km².

Fiskemåke: Det var en forholdsvis stor og spredt koloni som dekket hele Rundhaugmyran, minimum 60 par hekket her og de aller fleste ruget. I tillegg var det spredte par i de andre myrene, til sammen ble det minst 67 par. Kolonien på Rundhaugmyran er den største kjente kolonien på Nordkinn.

Tyvjo: Det var en forholdsvis stor koloni på Rundhaugmyran og sørover, opp mot høyde 177 moh. Til sammen fant vi minimum 18 par her. I tillegg var det tre enkeltpar sørover i området. Mange av fuglene varslet sterkt og spilte skadet, noe som er en klar indikasjon på de har egg (eller unger) i nærheten. Tyvjoen er fremdeles en vanlig hekkefugl som er spredt over det meste av Nordkinn, men det dreier seg nesten uten unntak om spredte par. Utenom denne kolonien er det kun én annen kjent koloni - på Slettnes. Kolonien på Slettnes har hatt tett oppfølging gjennom en årrekke og bestanden har gått dramatisk tilbake fra omkring 250 par (1997-98) til 65-112 par (2017-19) (Rob m.fl. 2021)

Smålom: Rundhaugmyran utmerket seg med en stor koloni av hekkende smålom. Hele 23 par/territorier ble registrert i de forskjellige dammene på myra, hvorav 12 fugler ble konstatert rugende. Hadde vi hatt mer tid til rådighet kunne vi nok ha funnet flere rugende. I tillegg ble det registrert seks enkeltpar, hvorav et rugende, i forskjellige andre tjern innenfor dekket område. Totalt 29 par i hele området. Tette kolonier i størrelsen som ble registret på Rundhaugmyran er sjeldne, og dette er utvilsomt blant de største og tetteste koloniene som er kjent i Norge. Selv har vi kun registrert to andre kolonier med over 20 hekkende par: Skipsfjorddalen, Vannøya, Troms (23 par i 2019) og Vikermýran, Ingøya, Finnmark (21 par i 2018). Felles for slike kolonier er at de ligger i uforstyrrede myrområder med mange små tjern og nært gode fiskefelt i havet, slik at det er kort avstand mellom næringsområdene og hekkeområdene. Det var stor trafikk av smålom i luftrommet mellom undersøkt område og havet, hvor smålommene fisker. Vi observerte også smålom i flukt vestover, noe som indikerer at det også hekker en del smålom innover heiene mot vest.

Storlom: Tre par ble registrert, et i Myrvannet og to i det største tjernet på Rundhaugmyran. Parene var tilsynelatende ikke i gang med rugingen. Dette var typisk nok to av de tre største vannene i området. Arten er tilsynelatende nokså fåtallig på Nordkinn, men dette kan like gjerne skyldes dårlig dekning da det er få av de mange større vannene på halvøya som ligger nær vei og derfor de færreste som er besøkt av ornitologer.

Steinskvett: Vi fant sju par/territorier av steinskvett. For spurvefugl har vi forutsatt at vi klarer å dekke en 100 meter bred stripe langs ruta vi går, i dette tilfellet blir det da 1,18 km² som ble dekket. Tettheten blir da 5,9 par/km², og dette er innenfor det intervallet som svenske undersøkelser i fjellstrøk har konkludert med (3-7 par/km² – Ottosson m.fl. 2012).

Løvsanger: Løvsanger fant vi kun i lia opp fra Mehamnøya, to syngende individer ble registret i vierbeltet som strekker seg opp til 40-50 moh.

Rødvingetrost: Fem syngende individer ble registret i de lavest beliggende områdene: Lia opp fra Mehamnva (3), samt Myrvannet (92 moh.) og Rundhaugvannet (76 moh.)

Blåstrupe: Kun en syngende, i vierkrattet helt ned mot Mehamnva.

Heiplierke: Det ble funnet 13 territorier av heiplierke, mest syngende hanner og par. Forutsatt at vi dekket 1,18 km², altså en 100 meter bred stripe gjennom området så tilsier dette omkring 11 par/ km². Denne tettheten ligger innenfor det som kan regnes som normalt for arten i fjellstrøk. (*Shimmings & Øien 2015*)

Gråsisik: Arten ble observert på to lokaliteter, men gråsisiken foretrekker normalt noe bjørk eller vier - hvilket det ikke var på disse lokalitetene. Gråsisiken kan streife vidt omkring i hekketiden, så dette kan like gjerne ha vært næringsøkende / omstreifende fugler som hekkefugler.

Lappspurv: 12 individer ble registrert på runden gjennom området. Med den tiden vi hadde til rådighet ble kjønnsbestemmelse / notering av kjønn for lappspurv nedprioritert: Kun to hanner samt et par er notert med kjønn, men inntrykket var mest hanner og en antar da at mange av hunnene ruget. Uansett så var spredningen av observasjonene i terrenget slik at det må ha vært minst 9, maksimalt 11 territorier. Under forutsetning av at vi dekket et areal på 1,18 km² (en 100 meter bred stripe) så blir dette en estimert tetthet på 7-9 par/km². Til tross for at vegetasjonen i området etter vår erfaring ikke var den aller beste for lappspurv (lite tuemark og manglende dvergbjørk) så havnet vi likevel på noenlunde samme tetthet som er regnet som gjennomsnitt i egnet hekkehabitat i Sverige (4-9 par / km²– Ottoson m.fl. 2012).

Ikke-hekkende arter som ble observert i området

I tillegg til hekkefuglene så ble det observert to fjellvåker på næringsøk. Arten hekker neppe i det undersøkte området da det mangler egnede fjellvegger, dessuten hadde det vært sammenbrudd i smånagerbestanden i området.

Arter som kan forventes i området, men som ikke ble funnet ved denne kortvarige kartleggingen

Fjelljo: Arten er en forholdsvis vanlig hekkefugl på Nordkinn, men siden smånagerbestanden hadde brutt sammen før hekkesesongen så var det lite fjelljo på Nordkinn dette året, og få – om noen – av disse hekket. Det eksisterer dessuten et konkurranseforhold mellom tyvjo og fjelljo, der tyvjo dominerer langs kysten og fjelljoen i det indre av Finnmark. Den sentrale delen av Nordkinn ligger i overgangssonen der begge arter forekommer, mens det undersøkte området ligger kystnært og trolig innenfor sonen der tyvjoen dominerer.

Boltit: Observasjoner ellers på Nordkinn indikerer at arten er en vanlig hekkefugl på halvøya, men bortsett fra fugler som bedriver spillflukt så er den vanskelig å påvise i rugeperioden. Hvor aktivt fuglene spiller varierer blant annet med tid på døgnet og værforhold. Det er all grunn til å anta at grundigere undersøkelser ville ha medført at boltit ble påvist også i dette området.

Fjæreplytt: Det er gjennomført studier som viser at fjæreplytt er en vanlig hekkefugl både på Nordkinn og i fjellområdene innenfor (*Strann m.fl. 2018*), men også denne arten har en atferd som gjør at den er vanskelig å finne i rugetiden. I et studieområde på Nordkinn, som ligger omkring Kjøllefjordkrysset - like sør for området som omhandles her, fant de således kun tre reir i løpet av 20 års arbeid tross iherdig innsats. I samme periode fant de imidlertid over 50 ungekull i samme område (*Strann m.fl. 2018*). At vi ikke fant fjæreplytt i løpet av fem timers taksering i omhandlet område er derfor ikke overraskende. *Strann m.fl. 2018* kartfester også to hekkefunn omkring Rundhaugmyran fra perioden 1988-2015, noe som viser at arten hekker her - selv om vi ikke registrerte den på vår kartlegging.

Temmincksnipe: Arten er vanlig over store deler av Finnmark, både langs kysten og i fjellstrøk. På fjellet er den vanligvis knyttet til større vann eller elvesystemer, mens den langs kysten foretrekker strandenger rundt utløp av elver og bekker. Arten er forholdsvis vanlig på Nordkinnhalvøya, men ble ikke påtruffet i løpet av de fem timene vi brukte på å kartlegge det aktuelle området. Selv om området ikke hadde veldig typiske habitater for arten så er det ikke ensbetydende med at ikke arten finnes her.

Dvergsnipe: Arten er utpreget nomadisk og kan derfor være helt fraværende som hekkefugl i Finnmark enkelte år, mens den andre år er vanlig. 2024 var et år hvor arten var vanlig i store deler av Øst-Finnmark, inklusiv Nordkinn. Til tross for dette så ble den ikke funnet i det aktuelle området. Noe av forklaringen kan være at dvergsnipa synes å foretrekke store høyalpine myrer med sparsom gressvegetasjon og i fjellet på Nordkinn er den oftest funnet over 200 moh.

Fjellerke: Observasjoner fra andre deler av Nordkinn tyder på at arten forekommer relativt vanlig både ved kysten (Slettnes) og på sentrale deler av halvøya. På sistnevnte sted er eksisterende observasjoner fra områder som ligger høyere enn 200 moh. Årsaken til at vi ikke fant arten i det undersøkte området, kan være at det ligger i en «mellomsone» (90-200 moh.), at passende biotoper manglet eller simpelthen at vår kartlegging var for kortvarig.

Lappiplerke: I likhet med flere vadere så finnes lappiplerka både langs kysten og på fjellet. Den fjellhekkende populasjonen på Nordkinn ser ut til å være knyttet til en spesiell biotop med kraftig gressvegetasjon på tørrere myrer, gjerne langs bekkeløp. Vi fant ikke denne type biotop i det aktuelle området, og heller ikke lappiplerke, uten at vi dermed kan si sikkert at arten ikke finnes her.

Snøspurv: Snøspurven er en vanlig hekkefugl på Nordkinn, og selv om den kan finnes helt ned til havnivå, er det i vegetasjonsfattige områder over 200 moh. at den er mest tallrik. Det undersøkte området ligger muligens litt for lavt til å være ideelt hekkehabitat for snøspurven, men på bakgrunn av denne kortvarige kartleggingen kan vi heller ikke avvise at snøspurven finnes her.

DISKUSJON

Til tross for at vi kun tilbrakte fem timer i området så vil mener vi at kartleggingen gir et brukbart bilde av hvilke arter som hekker i området og en pekepinn på hvor vanlige de er. Tidspunktet var riktig for de fleste arter av fjellfugl da alle de aktuelle artene hadde ankommet sine hekkeområder, mens spillperioden enda pågikk for de fleste artene. Telleforholdene var gode og tiden på døgnet (morgen – tidlig formiddag) bra med tanke på fuglenes aktivitetsnivå.

Tellingen er gjennomført på kort tid og det dekkende området er lite, tetthetene er derfor basert på en del antakelser og må for mange av artene regnes som minimumsestimater. Store årlige variasjoner må også påregnes, spesielt i smågnagerår.

Hele 11 arter som er på den norske rødlista (2021) hekker vanlig, til dels tallrikt, i området:

- EN – Sterkt truet: lappspurv
- VU – Sårbar: stjertand, brushane, fiskemåke og tyvjo
- NT – Nær truet: havelle, heilo, småspove, svømmesnipe, rødstilk og steinvender

I tillegg til stor tetthet av mange rødlistede hekkefugler så vil vi også trekke frem store bestander av hekkende smålom og fjellrype som spesielt viktige kvaliteter i det undersøkte området.

Området er utvilsomt et viktig hekkeområde for de aller fleste arter av fjellfugler som kan forventes her. Vindkraftutbygging eller bygging av tilhørende infrastruktur (veier, kraftlinjer o.l.) innenfor eller nært opptil dette området vil etter vårt syn ha svært ødeleggende konsekvenser for de fleste arter fugl som hekker her.

Betraktninger om nærliggende fjellområder på nordvestlige del av Nordkinnhalvøya

Hvor representativt området er i forhold til de omkringliggende områdene kan diskuteres. Vi tenker da spesielt på det store fjellområdene som er avgrenset av fylkesvei 888 til Mehamn og fylkesvei 894 til Kjøllefjord, hvor det planlegges storstilt vindkraftutbygging. Så vidt vi kjenner til er det aldri foretatt detaljerte kartlegginger av fuglelivet i dette området og i artsdatabankens rapporteringssystem (www.artsobservasjoner.no) finnes det ikke en eneste observasjon herfra. I artsdatabankens artskart finnes riktignok noen ytterst få plott (12 stk.) av noen få fuglearter, men dette er utilstrekkelig for å gi selv en liten pekepinn på hvilke arter / tettheter som finnes her. Disse områdene er mer kupert og de har generelt mindre vegetasjon enn det undersøkte området, men det finnes en lang rekke vann av forskjellig størrelse, en del områder med vegetasjonsdekke og enkelte mindre myrer.

REFERANSER

- Nilsen, E. B., Pedersen, S., Brøseth, H. & Pedersen, H.C. 2012. Fjellryper – En kunnskapsoversikt – NINA Rapport 869. 38 s.
- Ottosson, U., Ottval, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindstrøm, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S., & Tjernberg, M. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. Sveriges Ornitologiska Förening, Halmstad. 592 s.
- Rob S.A. van Bemmelen, Hans Schekkerman, Vincent Hin, Morrison T. Pot, Kirstin Janssen, Barbara Ganter, Hans-Ulrich Rösner & Ingrid Tulp (2021) Heavy decline of the largest European Arctic Skua *Stercorarius parasiticus* colony: interacting effects of food shortage and predation, *Bird Study*, 68:1, 88-99, DOI: 10.1080/00063657.2021.1969334
- Shimmings, P. & Øien, I. J. 2015. Bestandsestimater for norske hekkefugler. NOF-rapport 2015-2. 268 s.
- Karl-Birger Strann, Ron W Summers & Rab Rae 2018: Fjæreplytten i Troms og Finnmark. Lappmeisen – Årgang 29. 42-46.